

نقش و اهمیت قراردادهای نوین B.O.T در پروژه های عمرانی، بررسی مشکلات و موانع موجود در این قراردادها، و ارائه یک چارچوب قانونی برای رفع این مشکلات

نوید زاهدی^۱ *، جمشید سلحشور^۲، عبدالکریم عباسی دزفولی^۳

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات خوزستان، گروه عمران

۲ استادیار دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر، گروه عمران

۳ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات خوزستان، گروه عمران

پیام نگار: navid.zahedi66@gmail.com

* نویسنده مسئول مکاتبات

چکیده

یکی از عمده ترین مشکلات کشورهای در حال توسعه در مسیر رشد و توسعه زیربنایی مواجه شدن با کمبود منابع مالی دولتی برای توسعه تسهیلات زیربنایی است. در گذشته تلاش های بسیاری در خصوص ایجاد روش های جدیدی برای تأمین منابع مالی لازم برای توسعه تسهیلات زیربنایی صورت گرفته است. از مهمترین شیوه هایی که به منظور تأمین مالی پروژه ها و با هدف مشارکت بخش خصوصی در فعالیت دولت ها به کار گرفته شده است، قراردادهای B.O.T است. میزان تاثیر پذیری این قراردادها از مقررات موجود در هر کشور، باعث شده دولت ها قوانین و مقررات جدیدی را به این منظور تصویب و یا با بازنگری قوانین موجود در زمینه جذب سرمایه های خارجی، آن ها را مطابق با این نوع قراردادها تغییر دهند. کاربرد این شیوه در ایران با مشکلاتی در زمینه ورود سرمایه گذاران خارجی و مشارکت آن ها در فعالیت های اقتصادی روبرو است. هدف اصلی مقاله اهمیت قراردادهای B.O.T، تعیین مبانی حقوقی مورد استفاده در این نوع قراردادها و معرفی مشکلات و به حداقل رساندن مشکلات اجرای این نوع قراردادها می باشد. این مشکلات به طور عمده ناشی از نبود چارچوب مشخص قانونی برای این قراردادها می باشد و باعث ایجاد اختلال در روند اجرای قراردادهای B.O.T در کشور شده است. در این مقاله با ارائه یک چارچوب قانونی جدید برای رفع این موانع و مشکلات پیشنهاداتی شده است.

واژه های کلیدی: "تسهیلات زیربنایی"، "تأمین مالی"، "B.O.T"، "تعیین مبانی"، "چارچوب قانونی"

۱- مقدمه

پروژه ها موجب گشته، در طول دوران های مختلف روش های متفاوتی در سیستم اجرای پروژه ها به وجود آید. آن چه که در دهه های گذشته بیشترین توجه را به خود جلب نموده است، ساخت پروژه های عظیمی است که در هر کشور برای رفع نیاز مردم آن لازم و ضروری می باشد. این پروژه ها معمولاً دارای حجم عظیم عملیات بوده و به منابع مالی زیادی نیز احتیاج دارند. با رشد بیش از حد جمعیت در کشورها و افزایش نیاز آن ها به ساخت این پروژه ها و مشکلات مالی موجود در تأمین مالی آن ها، تلاش های

یکی از قسمت های مهم در ساخت و توسعه پروژه های عمرانی، مشخص کردن نحوه اجرا و تأمین مالی پروژه ها است که مهمترین نقش را در ساخت و توسعه بهینه پروژه ها ایفا می کند. به همین دلیل کارفرمایان در طول دوره های مختلف و با توجه به شرایط مختلف موجود، همیشه به دنبال بهترین روش برای اجرای پروژه های خود بوده اند. عواملی مانند کاهش زمان و هزینه و به طور کلی بهینه سازی اجرای

جدیدی به خصوص در بخش کارفرمایان دولتی به وجود آورده است و آن‌ها را بر آن داشته که به سیستم‌های جدیدی روی آورند که بتواند پاسخگوی مناسبی برای رفع این مشکلات باشد.

۲- سیستم‌های رایج در اجرای پروژه‌های عمرانی

سیستم‌های رایج در اجرای پروژه‌های عمرانی در نقاط مختلف جهان هستند که در هر کشوری با توجه به شرایط موجود در صنعت ساخت و ساز و مقررات موجود در این زمینه میزان استفاده از هر یک متفاوت خواهد بود.

طبق طبقه بندی ارائه شده سیستم‌های مختلف اجرا را می‌توان به پنج بخش مختلف دسته بندی کرد: [۱]

۲-۱ - سیستم خود اجرا، تک عاملی یا امانی:

در این سیستم هر سه اقدام اصلی پروژه که تأمین مالی، طراحی و ساخت است توسط خود کارفرما انجام می‌شود. زمانی که سیستم کارفرما جوابگوی تمام مراحل کار باشد یا ابعاد پروژه کوچک، استفاده از این روش مناسب است.

۲-۲ - سیستم سه عاملی

(سنتی، طراحی/مناقصه/ساخت، طراحی و

ساخت تدریجی):

در این سیستم اجرایی، تأمین منابع مالی توسط کارفرما، طراحی توسط شرکت طراح (مشاور) و ساخت توسط شرکت‌های پیمانکاری به صورت جداگانه و خارج از تشکیلات کارفرما انجام می‌شود. در این روش مراحل ساخت بعد از پایان طراحی و انجام مناقصه و انتخاب پیمانکار آغاز می‌شود که باعث افزایش زمان پروژه هم می‌شود. به همین دلیل به آن سیستم طرح و ساخت تدریجی هم می‌گویند.

۲-۳ - سیستم‌های مدیریتی:

در این سیستم‌ها که شامل موارد زیر است:

- مدیریت اجرا
- پیمانکاری مدیریت

• طراحی و مدیریت

تأمین منابع مالی توسط کارفرما، طراحی و ساخت توسط منابع خارج از سازمان کارفرما و هماهنگی و مدیریت پروژه در مراحل طراحی و ساخت توسط یک منبع مجزای دیگر انجام می‌شود. بدین ترتیب کارفرما میزان مسئولیت و ریسک خود را کاهش می‌دهد.

۲-۴ - سیستم‌های دو عاملی:

در این سیستم‌ها تأمین منابع مالی توسط کارفرما صورت می‌گیرد و طراحی و ساخت پروژه به یک نهاد مستقل که خارج از سازمان کارفرماست واگذار می‌شود. سیستم دو عاملی معمولاً به دو روش زیر شناخته می‌شوند:

• طرح و ساخت

• کلید در دست (Turn Key)

۲-۵ - سیستم‌های قراردادی یکپارچه:

در این سیستم‌ها معمولاً بسته به نوع قرارداد تأمین مالی، طراحی، ساخت، بهره برداری و حتی گاهی مالکیت پروژه برای مدت معین یا برای همیشه به بخش سرمایه گذاری خصوصی (داخلی یا خارجی) واگذار می‌شود.

روش ساخت، بهره برداری، انتقال از جمله این روش (سیستم‌های قراردادی یکپارچه) به شمار می‌رود. امروزه به دلیل مطابقت بهتر این روش با شرایط و قوانین موجود در کشور نسبت به روش‌های دیگر مشابه کاربرد بسیاری یافته است.

۳- قراردادهای B.O.T

این عبارت در بردارنده سه مفهوم ساخت، بهره برداری و انتقال (Build, Operate, Transfer) می‌باشد. در یک قرارداد متعارف B.O.T، پروژه ای با مجوز دولت توسط یک شرکت خصوصی ساخته می‌شود و پس از ساخت برای مدتی مورد بهره برداری آن شرکت قرار می‌گیرد و پس انقضای مدت قرارداد، پروژه به دولت طرف قرارداد منتقل می‌گردد. [۲]

به عبارت دیگر در پروژه‌های B.O.T، ساخت و بهره برداری پروژه به مدت معینی توسط شرکتی که در اصطلاح (شرکت

پروژه) نامیده می‌شود انجام می‌گیرد و انتقال پروژه پس از طی مدت معینی و بعد از تحویل درآمد مورد نظر به مالک پروژه (کارفرمای دولتی) بدون هیچ هزینه ای صورت می‌گیرد. در طول مدت پیمان بانی پروژه (شرکت پروژه) آن را اداره نموده و عواید حاصله از ارائه خدمات فراهم شده را وصول می‌نماید. این درآمدها به مصرف پرداخت هزینه‌های بهره برداری، بازپرداخت اصل وام‌ها و بازپرداخت اصل سرمایه مورد نیاز سرمایه گذاران می‌رسد. [3]

رواج این روش در سال‌های اخیر ناشی از متناسب بودن آن با ویژگی‌های اقتصادی و نیازهای کشورهای در حال توسعه بوده است. قراردادهای B.O.T در مقایسه با روش‌هایی که به صورت سنتی جهت تأمین پروژه‌های زیر بنایی مورد استفاده قرار گرفته اند، دارای انعطاف بیشتری هستند و با افزایش تقاضای سرمایه گذاری در این بخش سازگارترند.

در پروژه‌های B.O.T افراد و سازمان‌های بسیاری درگیرند که در جهت رسیدن به موفقیت پروژه با یکدیگر همکاری می‌نمایند.

به طور کلی مشارکت کنندگان اصلی در پروژه‌های B.O.T عبارتند از: [4]

- دولت میزبان
- شرکت پروژه
- وام دهندگان پروژه
- بیمه گران
- سهامداران در پروژه
- استفاده کنندگان - خریداران
- سازندگان
- تأمین کنندگان مواد و مصالح
- بهره برداران
- مشاوران فنی، مالی، حقوقی

نمودار زیر ساختار تشکیلاتی و روابط قراردادی در این نوع پروژه‌ها را نشان می‌دهد: [5]

۴- معایب و مشکلات موجود در روش B.O.T

باید توجه داشت که روش B.O.T تنها راه حل دولت‌ها برای

جذب سرمایه گذاری بخش خصوصی در ساخت تسهیلات زیربنایی به حساب نمی آید، در زیر به ذکر مشکلاتی که در این روش وجود دارد می پردازیم: [7][6]

- قراردادهای B.O.T پیچیدگی بسیار زیادی از لحاظ مالی و حقوقی دارند.
- زمان زیادی برای مراحل مذاکره و توسعه پروژه احتیاج است.
- احتیاج به حمایت های قوی دولتی در این پروژه بسیار زیاد است.
- به علت طولانی بودن مدت قرارداد، ریسک های بسیار زیادی در این نوع پروژه ها وجود دارد.
- برای موفقیت پروژه احتیاج به فضای مناسب و با ثبات اقتصادی و سیاسی می باشد.
- هزینه هایی در پروژه های B.O.T به وجود می آید که گاهی در صورت عدم کنترل آن ها جزء معایب این نوع قراردادها به شمار می روند.

باتوجه به اینکه پروژه های زیربنایی جزء قلمرو بخش دولتی قرار داشته و به طور سنتی تحت کنترل و اداره انحصاری دولت می باشد ورود به این بخش بدون حمایت و همکاری بخش دولتی امکان پذیر نخواهد بود.

۵ - انواع حمایت های دولت پذیرای سرمایه از پروژه های B.O.T

موفقیت یک قرارداد B.O.T تا حد بسیار زیادی به همکاری و حمایت دولت پذیرای سرمایه وابسته است. ایجاد یک فضای قانونی، سیاسی و حقوقی با ثبات برای اجرای هموار پروژه های B.O.T از اهمیت بسزایی برخوردار است. در نتیجه مهمترین وظایف دولت ها را در توسعه قراردادهای B.O.T به شرح زیر می توان تقسیم کرد [8]

۵ ۴ - تنظیم ساختار قانونی مناسب برای قراردادهای B.O.T:

اساساً چارچوب قانونی مهمترین عامل برای سرمایه گذاری در یک پروژه B.O.T و جذب سرمایه گذاران محسوب

می شود. مسائلی همچون به اجرا درآمدن قراردادها، مالکیت خصوصی، ترتیبات ایمنی، پرداخت ارز خارجی و سود حاصله که برای موفقیت تمام سرمایه گذاران در پروژه های B.O.T اهمیت زیادی دارد از عوامل جذب سرمایه گذاران محسوب می شود.

۵ ۴ - مکانیزم های پشتیبانی مالی غیر مستقیم توسط دولت:

این مکانیزم ها در کنار حمایت های قانونی دولت موجبات تشویق سرمایه گذاری خارجی را جهت سرمایه گذاری در پروژه های B.O.T فراهم می آورد عبارتند از:

- امتیازات و انگیزه های مالیاتی
- زمین و سایر تسهیلات لجستیکی که توسط دولت تأمین می شود
- مشارکت دولت در پروژه از طریق اعطای حق بهره برداری از دارایی های موجود
- توافق خرید محصول
- تضمین عرضه مصالح و مواد اولیه و یا سوخت
- پشتیبانی در برابر ریسک های پروژه

۶ - مزایای استفاده از روش B.O.T

روش B.O.T به عنوان روشی برای سرمایه گذاری و مشارکت بخش خصوصی در پروژه های زیربنایی، کاربرد بسیار زیادی یافته است و به عنوان روشی مطمئن در بسیاری از کشورها، جایگزین روش های قدیمی سرمایه گذاری مبتنی بر منابع قرضی و یا بودجه دولتی، برای ساخت تسهیلات زیربنایی شده است. مزایای مهمی که برای این روش در نظر گرفته می شود عبارتند از: [6]

- تحت این قرارداد، دولت این امکان را می یابد که ساخت پروژه های زیربنایی را تسریع بخشد و در نتیجه کمبود بودجه دولتی تأثیری بر این پروژه ها و تأخیر در ساخت آن ها نگذارد.
- امکان تأمین منابع مالی بیشتر برای اجرای

پروژه‌های زیر بنایی فراهم شده و انتقال ارز خارجی به داخل کشور افزایش می‌یابد.

- به علت اهمیت جریان مالی پروژه از دید وام دهندگان و سرمایه گذاران، محاسبات و ارزیابی‌های دقیقی در ابتدای پروژه توسط این گروه‌ها انجام می‌دهند که اطمینان بیشتری را در این زمینه ایجاد می‌کند.
- انتقال تکنولوژی، آموزش پرسنل محلی و افزایش کارایی و توسعه بازار سرمایه داخلی از مهمترین مزیت‌های روش B.O.T به حساب می‌آید.

۷ ۴ - نداشتن معافیت و نظام مالیاتی مناسب برای تشکیل سرمایه گذاری خارجی:

در قانون تشویق و حمایت سرمایه گذاری خارجی، سرمایه گذار خارجی از کلیه حقوق، حمایت‌ها و تسهیلاتی که برای سرمایه گذار داخلی موجود است، خصوصاً در بحث مالیات بهره مند می‌شود. با توجه به این قانون به دلیل مدت طولانی ساخت، بهره برداری، انتقال پروژه‌ها، چند سال اول آن مشمول معافیت مالیاتی قرار می‌گیرد و چون سرمایه گذار خارجی نمی‌تواند به دقت پیش بینی کند که هزینه‌های مالیاتی او چه خواهد شد پس ریسک هزینه‌های مالیاتی و عوارض بالا برای او یک مانع جدی تلقی می‌شود.

۷ - محدودیت‌های موجود در اجرای قراردادهای B.O.T

به دلیل اینکه در کشورمان قانون ویژه ای برای قراردادهای B.O.T تعریف نشده است، اصلی ترین قوانینی که ناظر بر این قراردادها می‌باشند قانون اساسی و قانون تشویق و حمایت از سرمایه گذاری خارجی هستند. در اینجا به برخی از محدودیت‌های موجود در اجرای این نوع قراردادها در کشور می‌پردازیم:

۸ - ارائه یک چارچوب قانونی مناسب برای قراردادهای B.O.T

همانطور که اشاره شد هیچ یک از قوانین موجود در کشور با شرایط پروژه‌های B.O.T سازگار نمی‌باشد و هر کدام به نوعی نواقص خاصی در خصوص پروژه‌های B.O.T دارند. به طور کلی استراتژی‌های زمینه ساز چارچوب قانونی توافق‌های پروژه‌های B.O.T بسیار متفاوت هستند و رویکرد قانونی ممکن است به یکی از سه شکل زیر باشد:

۷ ۴ - محدودیت‌های موجود در قانون اساسی برای تحت پوشش قرار گرفتن پروژه‌های B.O.T:

الف) طبق اصل ۴۴ قانون اساسی مالکیت عمومی تمامی سرمایه گذاری‌های زیربنایی جزء فعالیت‌های دولتی دانسته شده است، بنابراین آن را از حیطه مالکیت بخش خصوصی خارج ساخته است و این در حالی است که پروژه‌های B.O.T توسط بخش خصوصی سرمایه گذاری می‌شود.

ب) مطابق اصل ۱۳۹ قانون اساسی در صورت بروز اختلاف، رسیدگی به ادعای جبران عادلانه خسارت وارده که دولت آن را تضمین کرده است به عهده محاکم صلاحیت دار ایرانی قرار گرفته که این مطلب بعضاً مورد اختلاف می‌باشد و سرمایه گذاران خارجی تمایلی ندارند که رسیدگی به اختلافات در محاکم ایرانی صورت گیرد بلکه تمایل دارند به داوری بین المللی ارجاع گردد.

- رویکرد توافق باز که در آن اختیار تفویض شده به دولت یا سازمان‌های وابسته برای هر پروژه B.O.T قابل انعطاف است.
- رویکرد توافق محدود که در آن قانون گذار خود شرایط اساسی توافق‌های B.O.T را تعیین می‌کند.
- محدوده وسیع از رویکردهایی که مابین باز و محدود قرار می‌گیرند.

از آنجایی که در کشور ایران مطابق ماده ۴۴ قانون اساسی بخش خصوصی نمی‌تواند مالکیت پروژه‌های زیربنایی را در اختیار داشته باشد و این امر مختص به دولت است، رویکرد توافق باز (نوع اول) در ایران قابل اجرا نمی‌باشد و پذیرش رویکرد نوع سوم نیز با محدودیت‌های زیادی مواجه است. لیکن می‌توان به عنوان یک راه حل اساسی رویکرد توافق محدود را پیشنهاد داد. از فواید این رویکرد می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

سیستم انجام مذاکرات و روند آن باید مشخص شود تا سرمایه گذار آمادگی کافی برای ارائه مدارک را داشته باشد.

- مراحل امضای توافق نامه
- مدارک لازم برای کسب مجوز سرمایه گذاری:

شرایط اخذ مجوز و مدارک لازم باید در قانون مربوطه کاملاً مشخص شود تا بتوان تا حد امکان در زمان انجام آن صرفه جویی شود.

- مدت قرارداد، تاریخ عقد و خاتمه پیمان:

مدت قرارداد، زمان ساخت و بهره برداری باید با مذاکرات دقیق و انجام محاسبات مالی تعیین شود. باید زمانی از تاریخ عقد قرارداد تا شروع پروژه برای کسب مجوزها و تأمین مالی در نظر گرفته شود.

- انتخاب پیمانکاران ساخت

- مشخصات فنی و روش ساخت

- حق استفاده از زمین، جاده‌ها و سایر تسهیلات پشتیبان لازم برای ساخت و بهره برداری:

تسهیلاتی که دولت برای اجرای پروژه باید تأمین کند مانند مجوزهای مختلف حق استفاده از زمین و استفاده از تسهیلات زیربنایی منطقه و مجوزهای زیست محیطی باید در طول دوره امضای قرارداد و پیش از شروع مرحله ساخت به دست آید تا در صورت بروز مشکلی در کسب مجوزها باعث نشود زمان ساخت عقب بیفتد.

- استانداردهای ساخت

- تعیین بیمه‌های لازم برای پروژه:

شرایط بیمه با توجه به نوع پروژه قابل تعیین است. در این پروژه‌ها به دلایل طولانی بودن قرارداد، بیمه کردن پروژه در برابر حوادثی مانند جنگ با هزینه‌های زیادی همراه است و معمولاً پروژه برای این شرایط بیمه نمی‌شود. می‌توان از بیمه‌های بین المللی متعارف در

• سرمایه گذاران خارجی را یاری می‌دهد که آسان تر به شرایط قانون مهم پروژه‌های B.O.T دسترسی یابند.

• انگیزه‌ها و حمایت‌هایی که باید توسط دولت‌ها ایجاد شود را روشن می‌سازد و به آن‌ها اعتبار قانونی می‌بخشد.

• نشانه گری است برای سرمایه گذاران بالقوه در مورد تعهد دولت برای توسعه پروژه‌های B.O.T در کشور.

• با کاهش تعداد موادی که در قرارداد گنجانده شود در هزینه پیش نویس قراردادهای پروژه و زمان لازم برای آنان صرفه جویی می‌کند.

۹- پیشنهاد متن قانون برای قراردادهای B.O.T

موارد زیر باید در یک قانون B.O.T با رویکرد توافق محدود دیده شود:

• تعاریف دقیق و روشن از پروژه‌های B.O.T و شرح وضعیت حقوقی بخش عمومی و طرف خارجی

• حقوق و تعهدات هر یک از طرفین

• تعریف سیستم مناقصه و چگونگی ارزیابی سرمایه گذار و در نهایت شرایط انتخاب سرمایه گذار:

در زمینه انتخاب سرمایه گذار به دلیل شرایط پیچیده پروژه‌ها، پیشنهاد می‌شود با حضور محدود سرمایه گذاران اقدام به برگزاری مناقصه محدود نمود. این شیوه بهترین پیشنهادی در انتخاب سرمایه گذاران پروژه می‌باشد و باید در نظر داشت انجام مناقصه کاملاً شفاف باشد.

• برای سرمایه گذار لازم است معیارهای مشخصی با امتیازهای مشخص که شامل مسائل مالی و فنی است تعریف شود و به این طریق سرمایه گذار انتخاب شود.

• تعریف سیستم انجام مذاکرات و امضای قرارداد:

این پروژه‌ها استفاده کرد.

می‌رود. با این وجود مشکلاتی بر سر راه این قراردادها وجود دارد که عبارتند از:

- معیارهای حفاظت زیست: رعایت استانداردهای زیست محیطی موجود در زمینه این پروژه‌ها و شرایط ایمنی می‌تواند طبق مقررات داخل کشور تعیین شود.
- استفاده از خدمات و کالاهای ملی: می‌توان برای تقویت بازارهای داخلی استفاده از برخی تجهیزات ساخت داخل را خواستار شد.
- فسخ یا تعدیل قرارداد
- وجود ممنوعیت مالکیت بخش خصوصی خارجی بر پروژه‌های زیربنایی.
- مشکلات مربوط به عدم هماهنگی سازمان‌ها و نهادهای درگیر در قراردادها.
- در نظر گرفتن تجربه‌های دیگر کشورها و عدم شناخت کافی مسئولین تصمیم‌گیرنده در زمینه قراردادهای B.O.T.
- و مهمترین آن‌ها نبود چارچوب قانونی مناسب.

۱۰ نتیجه‌گیری

امروزه با توجه به موارد ذکر شده فوق و همچنین عدم تجربه کافی بخش‌های مختلف، شاهد روند کندی در پیشبرد این قراردادها هستیم که یکی از مواردی که می‌تواند این روند را سرعت بخشد تهیه یک قانون B.O.T با استناد بر قوانین کشورهای مختلف در این زمینه و همچنین قوانین موجود در کشور در زمینه جذب سرمایه‌های خارجی است.

در کشور ما به علت کمبود منابع مالی دولتی و همچنین افزایش گسترده نیاز به تسهیلات زیربنایی در بخش‌های مختلف استفاده از قراردادهای B.O.T توسط کارفرمایان جهت تأمین نیازهای مالی پروژه‌ها در حال گسترش است.

با توجه به اینکه نبود چارچوب قانونی مناسب یکی از مهمترین مشکلاتی است که بر سر راه این نوع قراردادها می‌باشد، برای حل این مشکل می‌توان به رویکرد توافق محدود که در آن قانون‌گذار خود شرایط اساسی توافقی B.O.T را تعیین می‌کند اشاره کرد که از فواید این رویکرد و پیشنهادهای که در یک متن قانون B.O.T با رویکرد توافق محدود می‌توان لحاظ کرد در مقاله اشاره شده است.

در این خصوص دولت نقش مؤثر و فعالی را از جمله: تصویب اجرای پروژه به روش B.O.T، ارائه تضمین‌های لازم، تهیه اسناد و مدارک، مذاکره و عقد قرارداد و تعیین تعرفه‌ها در تدوین ساختار مناسبی برای این نوع قراردادها بر عهده دارد.

بنابراین برای موفقیت یک قرارداد B.O.T تا حد بسیار زیادی نیاز به انواع حمایت‌های دولت‌پذیرای سرمایه از این نوع پروژه‌ها می‌باشد که از مهمترین وظایف دولت‌ها در توسعه و اجرای قراردادهای B.O.T می‌توان به تنظیم ساختار قانونی و مکانیزم‌های پشتیبانی غیرمستقیم توسط دولت اشاره کرد.

به عبارتی این موارد باید در قوانینی که دولت برای اجرای قراردادهای B.O.T احتیاج دارد در نظر گرفته شود که می‌توان از جمله این قوانین به قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری، قانون مدنی، قانون اساسی، قوانین بودجه سالانه اشاره کرد.

از میان این قوانین، قانون تشویق و حمایت از سرمایه‌گذاری خارجی در حال حاضر علاوه بر قانون مدنی که موضوع تمام قراردادهای B.O.T حاکم بر قراردادهای B.O.T به شمار

مراجع

- [۱] مغانی، الف.، "شیوه‌های نوین قراردادی در کشورهای در حال توسعه"، سمینار کارشناسی ارشد، دانشکده عمران و محیط زیست، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران، ۱۳۸۲.
- [۲] شیروی، ع.، "دلایل استفاده از قراردادهای B.O.T و نقش دولت در موفقیت این پروژه‌ها"، مجله مجتمع آموزش عالی قم، سال سوم، شماره ۱۱، صص ۵۳-۳۱، ۱۳۸۰.
- [3] "Guidelines for infrastructure development through build – operate - transfer (B.O.T) project", UNIDO, Vienna, 1996.
- [۴] شکارچی، س.، حسینعلی پور، م.، طاهری، ر.، "ساختار و روش اجرا پروژه‌های B.O.T"، اولین کنفرانس مدیریت پروژه، شرکت نفت، تهران، ۱۳۸۱.

- [۵] دهقان، ع.، "بررسی ریسک‌های موجود به سرمایه گذاری در پروژه‌های زیربنایی"، پایان نامه کارشناسی مدیریت ساخت، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، تهران، ۱۳۸۰.
- [۶] طاهری، ر.، "به کار گیری روش ساخت-بهره برداری-انتقال در توسعه نیروگاه‌های ایران"، پایان نامه کارشناسی ارشد گروه مدیریت پروژه و ساخت، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ۱۳۷۹.
- [7] Kumaraswamy, M.M and zhang, X.Q., "Governmental role in B.O.T-led in infrastructure development," international journal of project management, 19, pp. 195-205, 2001.
- [۸] ابراهیمی، م.، "تدوین راهکارهای تطبیقی تأمین مالی خارجی صنعت برق"، پایان نامه کارشناسی ارشد گرایش مدیریت مالی، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ۱۳۷۸.